

Dienstweigeringsmanifest

Door [Lodewijk van Mierop](#) en [Louis Adriën Bähler](#)

- Verschenen: 1915
- Bron: Dick de Winter, *Ab Menist - Revolutionair-socialistisch vakbondsleider, politicus en verzetsstrijder*, Delft 2010

Het Dienstweigeringsmanifest van 1915 was een oproep om de dienstplicht te weigeren.

Doordat in de Eerste Wereldoorlog soldaten als kanonnenvlees dienden kwam er steeds meer verzet tegen het militaire denken. Naast het persoonlijke ethische aspect was er ook verzet vanuit sociaal-revolutionaire hoek. Bekende voorvechters hierbij waren [Henriette Roland Holst](#), [Bart de Ligt](#), [Jacob van Rees](#) en [Lodewijk van Mierop](#). Een aantal predikanten kwam in 1915 met een dienstweigeringsmanifest. Het document werd opgesteld door Van Mierop en predikant Louis Adriën Bähler in vegetarisch restaurant Pomona in Utrecht en werd in totaal door zo'n 1200 mensen ondertekend. In totaal werd het manifest in 5 oplagen ongeveer 200.000 keer gedrukt. Niettemin is de Nederlandse mobilisatieinspanning door het Dienstweigeringsmanifest niet zichtbaar in gevaar gebracht.

Dienstweigeringsmanifest

Waarde Medeburgers!

Wij allen, wier namen staan onder deze verklaring, richten ons tot het Nederlandsche volk om te getuigen tegen den geest van oorlog en militarisme, die al meer en meer daardoor vaardig wordt.

Wij verklaren hier openlijk dat wij ons met onze gansche ziel keeren tegen alles wat tot het militarisme behoort, ook in den vorm van een dusgenaamd volksleger.

Voorzoovel en wij ooit tot gewapende landsverdediging verplicht gerekend zouden worden, hopen wij de kracht te bezitten om alle persoonlijke rechtstreeksche deelname te weigeren, de kracht om liever gevangenisstraf te ondergaan, ja zelfs gefusilleerd te worden, dan ontrouw te plegen aan ons geweten, onze overtuiging, of wat wij de hoogste wetten van algemeene menschelijkheid achten.

Voorzoovel en wij - hetzij mannen, hetzij vrouwen - om onderscheidene redenen nimmer in de termen van militieplicht zouden vallen, schenken wij toch door deze onderteekening onzen zedelijken steun aan hen, die op bovengenoemden grond elke persoonlijke geweldsdaad in dienst van het militarisme weigeren, terwijl wij zouden wenschen, ten volle in hunne aansprakelijkheid te mogen en te kunnen deelen.

Immers wij beschouwen dienstweigeren als één der middelen, welke samenwerking het militarisme zal vernietigen, waarbij de persoonlijke dienstweigeren groote, zedelijke waarde heeft, mede om tot massale dienstweigeren te geraken.

Er waren meer dan duizend ondertekenaars. Even was er zelfs een Landelijke Organisatie van Ondertekenaars. De regering vervolgde de ondertekenaars. Zo werden enkele ambtenaren die getekend hadden ontslagen. Van Mierop en De Ligt kregen wegens opruiing een boete, waarop De

Ligt koos voor uitzitten in plaats van te betalen, omdat hij het dienstweigeren deed vanuit zijn geweten.

[antimilitarisme](#), [nederland](#)

From:

<https://anarchisme.nl/> - **Anarchisme.nl**

Permanent link:

<https://anarchisme.nl/namespace/dienstweigeringsmanifest?rev=1584442615>

Last update: **17/03/20 10:56**